

Plan for forebygging av mobbing og tiltak ved brudd på § 9A i Opplæringsloven i grunnskolene i Sørfold.

Alle barn og unge skal ha et godt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø med nulltoleranse for mobbing.

Regjeringen, KS, Utdanningsforbundet, Fagforbundet, Norsk Skolelederforbund, Skolenes landsforbund, Foreldreutvalget for grunnopplæringen og Foreldreutvalget for barnehager har undertegnet et nasjonalt manifest mot mobbing (2011-2014). Der sier de: Vi forplikter oss til å arbeide for at alle barn og unge skal ha et godt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø med nulltoleranse for mobbing. Nå inviterer vi deres kommune til å bli med på manifestetsamarbeidet!

Sørfold kommune ved ordfører har undertegnet: Manifest mot mobbing

HVA SIER LOVEN OM MOBBING?

I formålsparagrafen for skolen, opplæringsloven § 1–1 siste ledd, står det:

... Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.

Opplæringsloven kapittel 9a handler om elevenes læringsmiljø. I § 9a–1 står det at:

... «alle elever i grunnskolen og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring».

Det betyr at ingen former for trakassering og mobbing skal tolereres. Ifølge opplæringsloven § 9a–3 har både ansatte og ledelse ansvar for at krenkelser og mobbing opphører straks. Rektor har ansvaret for at skolen jobber kontinuerlig og systematisk med skolemiljøet (§ 9a–4 i opplæringsloven). Alle ansatte på skolen må sette seg inn i det som står i kapittel 9a i opplæringsloven.

Se rundskrivet Udir 2–2010 «Retten til et godt psykososialt miljø etter opplæringsloven kapittel 9a».

Fra Veilederen: Arbeid mot mobbing. Veileder for ansatte og ledere i grunnskolen.

Veileder i arbeidet mot mobbing

«HVA ER MOBBING?»

I Elevundersøkelsen er mobbing definert slik:

... gjentatt negativ eller «ondsinnnet» atferd fra en eller flere rettet mot en elev som har vanskelig for å forsvare seg. Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte er også mobbing.

Stikkordene her er ondsinnnet og ulikt styrkeforhold.

HVA GJØR AT ELEVER MOBBER ANDRE, OG HVA ER RESULTATENE?

Hovedmotivene for at en elev mobber er at han eller hun opplever makt og tilhørighet. Elever som blir utsatt for mobbing, er i en vanskelig situasjon. De kan raskt få en forringet livskvalitet, og mobbing kan hindre utviklingsmulighetene. Den som blir mobbet, risikerer alvorlige skader både på kort og lang sikt. En mobbesituasjon har en tendens til å vare over lang tid, og kan føre til alvorlige skader dersom ingen stopper den.

PÅ SKOLENIVÅ

Dersom dere skal kunne redusere mobbingen, er det helt nødvendig at skoleledelsen går foran og leder arbeidet med å skape en skole med et godt læringsmiljø uten mobbing.

Skolen på systemnivå, må:

- følge opp rutinene som er utarbeidet
- sørge for kompetanseutvikling
- sørge for informasjon og veiledning til alle berørte parter
- sette mobbingen på dagsorden og sørge for at det er kontinuitet i arbeidet
- bestemme om det skal fattes enkeltvedtak i mobbesaker
- følge opp alle klager på de ansatte, for eksempel om lærere som mobber elever
- ta imot varsler om mobbesaker, og sette i gang et arbeid for å løse saken

For at skolens ansatte skal kunne oppdage mobbing er det viktig å legge vekt på:

Relasjoner – Rutiner – Kompetanse – Vilje

Dette oppnås ved:

- God kontakt med elevene
- God kontakt med foreldrene
- Godt inspeksjonssystem
- Årlig spørreskjemaundersøkelse
- Observasjon
- Kartleggingssamtaler
- Samarbeid og kollektivt ansvar i kollegiet

Forebygging av mobbing.

Tiltak for å forebygge mobbing på den enkelte skole:

- Ha en handlingsplan og den må være kjent hos elever og ansatte
- Bruke programmene Mitt valg og Trivselsagenten
- Gjennomføre en årlig spørreundersøkelse og bruk av resultatene
- Gjennomføre elevsamtaler og foreldresamtaler
- Tema tas opp i klassene
- Elevrådet har tema i sitt årshjul
- SU har tema i sitt årshjul
- Voksenkontroll; skolegård + fellesareal. Sikring av arenaer
- Fadderordninger, miljøpatrulje
- Miljøarbeider

- Sammensetning av klasser og grupper
- Kunnskap om plikter og rettigheter
- Godt samarbeid og klima i kollegiet
- Høy beredskap = strukturer + kompetanse + holdninger.
  - Kontinuerlig sikring av kompetanse: kunnskap + øving
- At det er allment kjent at skolen griper inn

MAL FOR Å LØSE MOBBESAKER.

Følgende mal for å løse mobbesaker har gitt gode resultater. Rektorer og ansatte bør gjennomføre disse punktene.

- Undersøkelser og observasjon for å skaffe informasjon.
- Samtaler med den som er blitt plaget, for å skaffe informasjon og gi støtte. Husk at en som er blitt mobbet, som regel underdriver.
- Samtale med foreldrene til den som er plaget.
- Samtale med den som mobber. Selv om det er flere som mobber, må dere snakke med én om gangen. Hensikten med samtalen er å gi beskjed om at mobbingen er uakseptabel og må stoppe umiddelbart. Dere inviterer så til samarbeid for å få slutt på mobbingen, gjør avtaler om hva som skal skje, og setter opp en ny samtale.
- Samtale med mobbernes foreldre hver for seg. Dersom foreldrene ønsker det, kan dere snakke med flere samtidig. Ikke la foreldrene selv ordne opp i elevgruppa.
- Enkeltvedtak. Rektor avgjør om det skal fattes enkeltvedtak når dere har oppdaget mobbing. Foreldre kan også be om at skolen gjør noe. Da må rektor treffe et enkeltvedtak.
- Sanksjoner og dokumentasjon. Sett inn sanksjoner overfor mobbere dersom det er nødvendig. Dere bør dokumentere sanksjonene.
- Oppfølging. Mobbesituasjonen følges inntil den opphører helt. Alle skal kunne gå på skolen sammen og oppleve sosial tilhørighet og trygghet. Etter en tid kan det være gunstig å ha en samtale mellom den som ble plaget, og mobberne. Ikke gjør dette for tidlig. Husk at det tar tid å komme over alvorlige krenkelser.
- Søk råd og hjelp om nødvendig. Bruk tilgjengelig ekspertise, PP-tjenesten eller andre ressurspersoner i kommunen. Dere kan også kontakte Statped dersom det lokale apparatet trenger assistanse.»

Interne rutiner ved brudd på Opplæringslovens § 9A i Sørfold kommune.

Vi skal ha et læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Veiledningen til § 9A i Opplæringsloven skal gjennomgås med ansatte slik at alle er kjent med loven, veiledningen og rutinene.

Ved brudd på § 9A der eleven utsettes for krenkende ord eller handlinger har vi både:

- Undersøkelsesplikt
- Handlingsplikt
- Varslingsplikt

Dette er rutinene i Sørfold kommune:

Om vi ser eller hører om elever som er utsatt for krenkende ord og handlinger skal alle ansatte ha plikt til å undersøke forholdet nærmere eller varsle kontaktlærere eller adm. om at saken bør undersøkes nærmere.

Ved mindre episoder:

- Ta affære på stedet og marker tydelig til hver enkelt plager at dette overhodet ikke godtas. Ikke diskuter Vurder melding hjem, og bruk lavterskelprinsippet
- Følg opp plagere og mobbeoffer med spørsmål om hvordan det går
- Følg opp med foreldrene
- Informere rektor om saken, og si da fra at du gjør det

Arbeid ved brudd på § 9A:

1. Informer rektor/skolens ledelse umiddelbart
2. Tiltak:
  - Straktiltak, (handlingsplikt) dersom situasjonen er kritisk
  - Samtaler med offeret
  - Samtaler med mobberne
  - Samtaler med foresatte
  - Bearbeiding over tid
3. Skolens ledelse kan gjennom enkeltvedtak fatte beslutning om å opprette sak knyttet til brudd på § 9A.

Episoder og alvorlige saker skal alltid drøftes i kollegiale fora.

Rektor vurderer om større deler av personalet, utover de som er involvert, eventuelt hele kollegiet skal informeres.

Alle henvendelser til ansatte om brudd på § 9A skal tas alvorlig og følges opp i henhold til våre rutiner.

Veiledningen skal minst en gang i året på tas opp på team til gjennomgang.